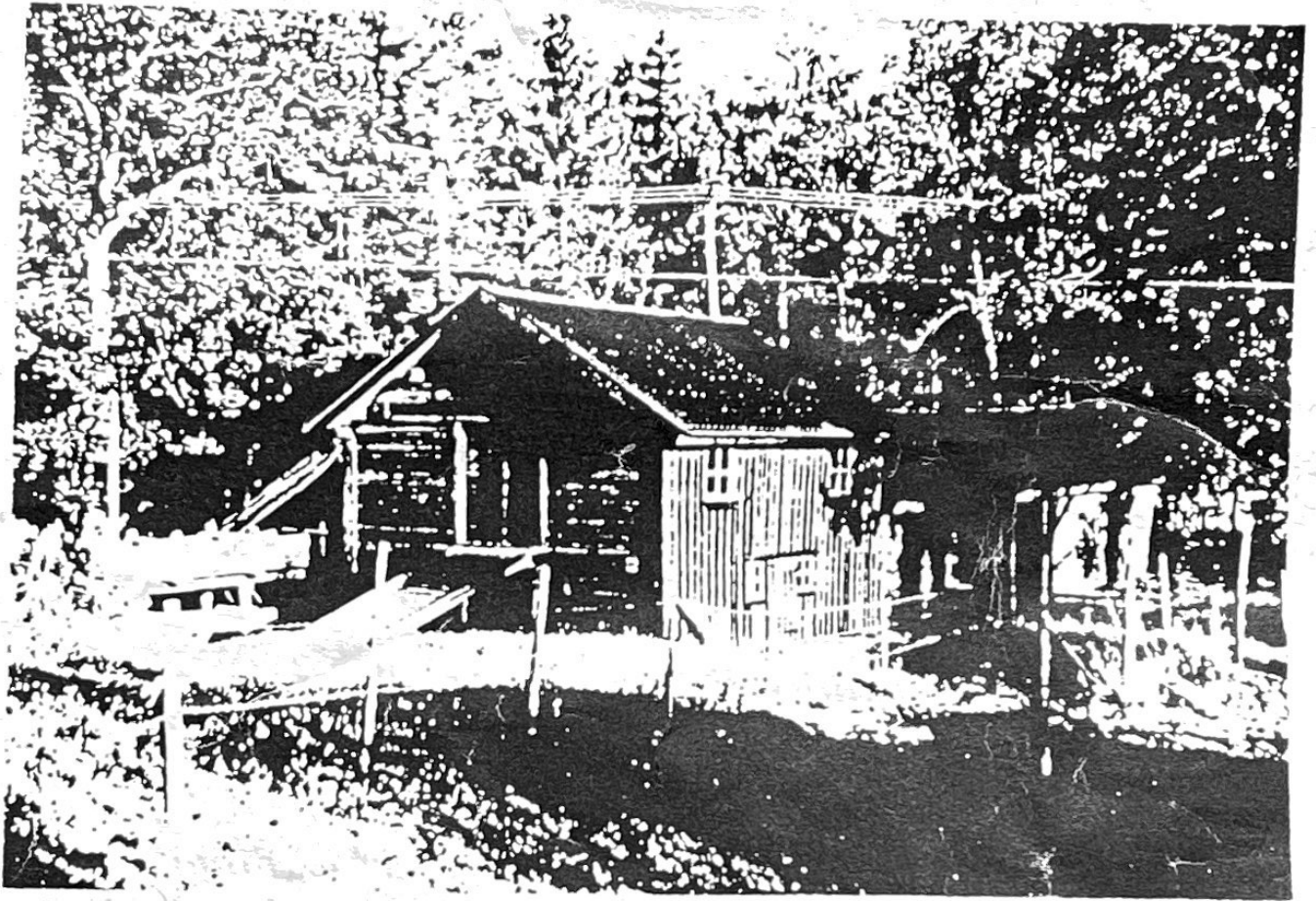

Yttersjöholms Såg och Kvarn

Lördagen den 24 Maj 1997

ca 400 pers.

*Invigningen förrättas av
länsantikvarie Mats Folkesson*

Långaryds-Norra Hembygdsförening

.J historik

Kvarnen byggdes ca 1868 av dåvarande ägare till Nttersjöholms säteri Karl Andersson. Anläggningen bestod av ett överfallsvattenhjul med tillhörande ränna och kanaler.

Säteriet delades och kvarnen kom att tillhöra Nttersjöholm 1.2.

1897 blev Leander Karlsson (.J landberg) dess ägare.

År 1914 uppfördes sågverksbyggnaden och man installerade en sågbänk med cirkelklinga. Samma år gjordes även nytt vattenhjul med tillhörande ränna.

Enligt anteckningar från åren 1916 - 1939 ökades nu verksamheten väsentligt.

1939 upphörde verksamheten troligen på grund av att vattenhjulet var i dåligt skick.

Även byggnaden började att förfalla och sågutrustningen plundrades på vissa delar.

1951 fick fastigheten ny ägare, Gunnar .J landberg som lade om taket och räddade därmed anläggningen.

Vid Långaryds Norra Jlembyggsförenings årsmöte den 9 April 1992 framkom tankar om att restaurera Vttersjöholms Såg och Årarn. En arbetsgrupp bildades, Gösta Erlandsson valdes till kontaktman och man började förbereda restaureringen.

Ett hyres- och nyttjanderättsavtal upprättades mellan ägaren Åke Jlandberg och Jlembyggsföreningen.

Ritningar och kostnadsförslag gjordes på nybyggnation av vattenhjul. Till detta ansöktes medel från Länsstyrelsens Kulturmiljöenhet. Även från Regionalekonomiska enheten ansöktes om bidrag till restaurering av byggnad, maskiner m m.

Man tog kontakt med Torsten Larsson Unnaryd och även Evald Jholmén Stockholm anlätades när man skulle göra ritningar på vattenhjulet. Arbetsgruppen började sitt fysiska arbete den 6 Juni 1994.

Det första man fick ta i tu med var att flytta bort redskap och annat material från byggnaderna. På en loge i grannbyn tillverkades vattenhjulet. På grund av sin storlek och konstruktion var man tvungen att göra det i flera delar.

Den slutliga monteringen på sin rätta plats gjordes den 27 Maj 1995 på den nytillverkade drivaxeln.

Hemb. f. Bildade, 1964.
Invigning smedja, 26 maj 2002 Ryd August.

Arbetsgruppen har bestått av Åke J landberg,
Elis Carlsson, Christer Carlsson, Bertil Andersson,
Lennart Erlandsson, Sören Johannesson och
Gösta Erlandsson.

Man har träffats varje måndagskväll från
tidig vår till sen höst. Sammanlagt har mer än
1600 timmar lagts ner på att restaurera såg-
kvarnen, vilket motsvarar ca 200 arbetsdagar
för en man.

Gruppens arbete har varit att:

- renovera såg- och kvarnbyggnader
- renovera såg- och kvarnmaskinerierna
- tillverka dammluckor
- ~~- rensa kanalerna~~
- tillverka vattenränna
- nytillverka stickhyvel
- anlägga parkeringsplats och gångstig från
Sjöborgen m m.

Med mycket idealitet, vilja, kunnande och entusiasm
har man visat att det även i vår tid är möjligt att
åstadkomma något som både denna och kommande
generationer kan ha glädje av.

I god samverkan med länsmuseum och länsstyrelse
har man återställt en sågkvarn i det skick den en
gång var.

Vi hoppas det blir en anläggning som blir en
attraktion för bygden och kommunen.